

Şeker Fabrikasından mezbahasız şehre

Hakkı Kutlu
2 Eylül Gazetesi
Genel Yayın Yönetmeni

ESKİŞEHİR'İN YAKIN GEÇMİŞİNİ ARAŞTIRAN HERKES GÖRECEKTİR Kİ, DAHA MUSTAFA KEMAL ATATÜRK, SAMSUN'A AYAK BASMADAN ŞEHİRDE BAŞLAYAN HAREKETLENME, KURTULUŞ SAVAŞI'NDAN SONRA "BİR PROJE ŞEHİR" KAVRAMINA DÖNÜŞMÜŞ...

Yıllardır yazarım, "Eskişehir aslında bir Cumhuriyet projesidir" diye...

Eskişehir'in yakın geçmişini araştıran herkes görecektir ki, daha Mustafa Kemal Atatürk, Samsun'a ayak basmadan şehirde başlayan hareketlenme, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra "bir proje şehir" kavramına dönüşmüştü...

Kazım Taşkent Şeker Fabrikası da Eskişehir'in, bir Cumhuriyet projesi olması yolunda atılan önemli adımlardan bir tanesidir...

Eskişehir'in, taaaa İpek Yolu zamanına uzanan ticaret dünyasındaki önemi, zaman zaman şehrin "tarım" gelişmişliği ile karıştırılsa da bilinen bir gerçektir; şehrimizin tarım, ticaret ve arkasından sanayi konusunda öncü ve belirleyici olması...

Eskişehir öteden beridir kendisine yakıştırılan, "Öğrenci, üniversite, sanayi, tarım, ticaret ve turizm" şehri olma özelliklerini her zaman reddedercesine, "Ne birisiyim hem de hepsi" diye haykırmaktadır...

Öğrencilerin "takıldığı" bir mekânın sahibi olan arkadaşımın sohbet ederken, "Çay ve kahvenin yanına verdiğimiz şeker tüketimi o kadar azaldı ki, çok yakında bu ülkenin şekere ihtiyacı kalmayacak" demesi, şehrindeki şeker fabrikasının, kamudan-özel sektöre satışını engellemek için uğraş veren Eskişehirliyle ne anlatır bilmiyorum; ancak kuruluşundan bu yana 85 yıl geçmiş olmasına rağmen bir fabrikanın hâlâ o şehrin en önemlilerinden olmasının, gelişen sanayimiz için bizlere hiç de moral vermediğini söylemeliyim...

Ben, öteden beri özelleştirmeden yana bir kişi olarak, fabrikaların arazisi için satılmasını ve ardından üretimin durdurulmasına karşı oldum. Buradan hareketle, gönül rahatlığıyla söylemeliyim ki, şekere ihtiyacımız tamamen bitene ya da fabrikanın ömrü dolana kadar üretime devam etmesi gereken Kazım Taşkent Şeker Fabrikası; 8 bin yıl öncesinden kalan buğday tanesi bulunan bir şehrin, tarımının geldiği seviye ve sanayisinin ufkunun sinyali olması bakımından simge olarak duruyor karşımızda hâlâ...

Yakın zamanda Anadolu Üniversitesi hocaları tarafından yapılan bir kazı sırasında, 200 bin yıl önce yapılmış oval iki yüzeyli alet ile disk biçimli kazıyıcının bulunması, Eskişehir'in, Neolitik çağdan başlayarak, henüz belki daha homosapien'lerin Afrika'dan göç etmeye başlamadan beridir yaşam alanı olduğunu kanıtıyor...

200 bin yıllık disk biçimli kazıyıcı...

8 bin yıllık buğday...

İpek ve Baharat yolu bağlantıları...

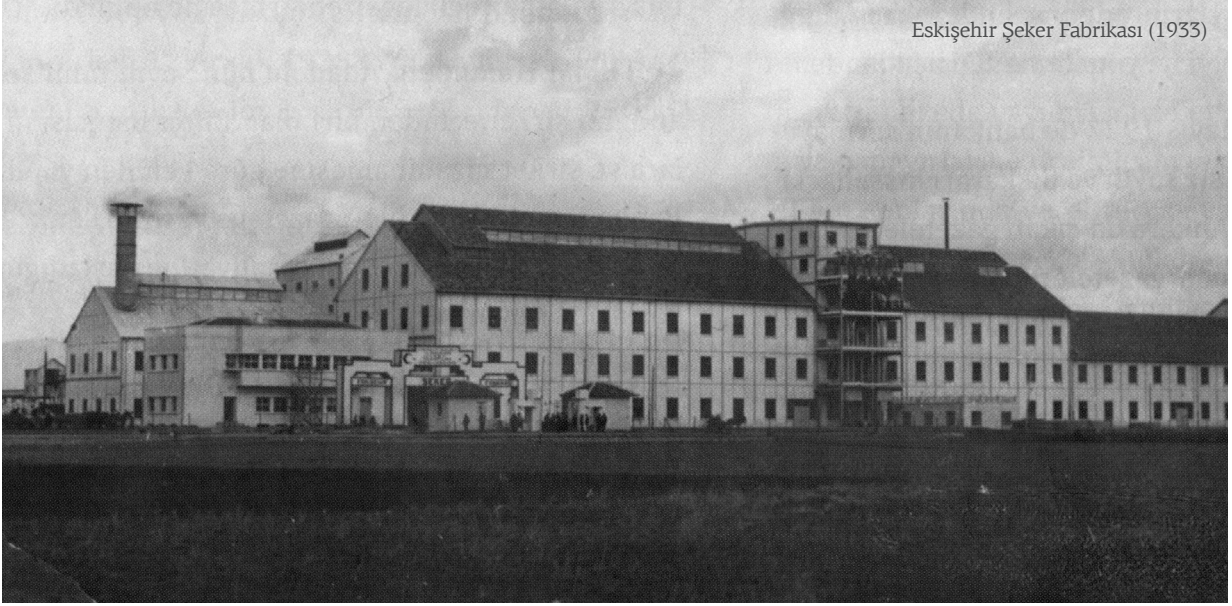
Dünyanın en zengin krallarından Midas'ın sulama suyu kanalları...

Üç büyük ovası...

85 yıllık şeker fabrikası...

Turizmi gelişmiş, üç üniversitesi ile artık şeker tüketiminden iyiden iyiye uzaklaşmaya başlamış, çağını yakalayan insanlarıyla...

Eskişehir, binlerce yıldır, bu şehre ait olmanın mutluluğunu vücudundaki her hücresinde hisseden insanların oluşturduğu bir yerleşim alanı...

Eskişehir Şeker Fabrikası (1933)

Tarımda iddialı, ticaretle hep belirleyici, sanayisi gelişmiş, eğitim ve turizmde çağı yakalamak için canhıraş mücadele eden Eskişehir, konu hayvancılığa gelince nedense konuya birden yabancılaşıyor...

Uzun boylu araştırmadığım için ahkâm kesen konumuna düşmek istemem, ama hayvancılık, bütün üretim ve para belirleyicilerinde en geride bırakılmış her zaman...

Bugün resmi bir tek mezbahası olmadığı bilinen Eskişehir'in, yakın geçmişte hayvancılıkta öne çıkması için başlatılan Beylikova Besi Organize Sanayi projesi, üzülerek söylemeliyim ki (belki de haberini

yapan ilk gazeteci olmam hasbiyle takip ediyorum), 15 yıldır bu şehrin umudu oldu; tabii ki 15 yıldır umut olan bir projenin, her yıl "küçülen umut" olduğunun kabulü ile...

Türkiye'nin en verimli üç ovasından birine sahip Eskişehir...

Yıllardır süren kimlik arayışında, "tarım şehri" ya da "ticaret şehri" unvanını yeniden eline geçirmek için uğraş verecek mi ya da vermeli mi bilmiyorum, ancak sanayinin tarım ile işbirliği yaptığı yıllardan kalma fabrikasına medet umuşuyla gösteriyor ki, "sanayi şehri" olmak için de ancak "gelecek yılları"

bekliyor olacağız...

Tıpkı, "hayvancılık şehri" ya da "turizm şehri" ya da "eğitim şehri" olmak için daha yememiz gereken kaç fırın ekmek olduğunu bilemediğimiz gibi...

Ya "hiçbiri" olmamanın iyi bir "şey" olduğunu kabul edecek ve dolasıyla "hepsi" olmanın iç huzuruyla üretime devam edeceğiz ya da "birisini" tercih etmenin "diğerlerini" yok etmesi anlamına gelmediğini fark ederek; çalışmaya devam edeceğiz...

Eskişehir, karar aşamasında kanımca, geleceğin resmini hangi renklerle yapacağını belirsizliğini gidermenin kararının arifesinde...

